

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Ivdiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

12. Terræ fertilitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

fidium vestigialium; sterilitatis compensationem; deniq; etiam
formidinem audacissimorum; laboris officinam; sedem tempe-
statum; patriam naufragiorum, theatrum tragœdiarum. Quo-
rum spectaculorum tristitiâ ipsâ lætareris. Siquidem

Suaue, mari magno, turbantibus æquora ventis,

E terra magnum alterius spectare laborem:

Non quia vexari quæquam est jucunda voluptas,

Sed quibus ipse malis careas, quia cernere suaue est.

Lucret. lib. 1.

Ad hunc modum quidam terras, aquis discriminatas, sunt
eum voluptate, contemplati, & verò etiam accensi ad amandum
terræ marisque Conditorem. Terra situm considera, inquit Theo-
doretus, & multiformem eius speciem. Nec enim omnia vel supina, vel
plana, aut etiam ardua sunt, sed in montes, silvas & campos tota terra
diuisa est. Videas enim, in patentissimis campis, colles in altum sur-
gere; inter montes autem medios, loca prona & plana maris sinus for-
ma sua referre. Sed & ipsos montes, in hominum usus & utilita-
tem rerum, Conditor distribuit: quos dum vallium præcipitijs dis-
creuit, hibernis & nivalibus aquis meatus struxit, vel alneos; tum
hominibus quoque, in iniquis & asperis locis, faciles viarum semitas
extendit. Præterea montes quidem fabrorum arti materiam exhi-
bent, campi verò montium cultoribus frumenti copiam & usum
retribuunt. Sed & situs ille varius non alit modo, verum etiam in-
tuentium oculos, mirificè delectat. Quæ enim unam & eandem for-
mam habent, mox satietatem sui pariunt. Dic ergo mihi, quisnam sit,
qui hæc tam pulchrè disposuit? qui tantis facultatibus hæc instruxit,
ut tot annorum evolutions thesaurum hunc non potuerint consume-
re? quis item ille sit, qui ea, quæ in rerum natura fiunt, firma &
immota conseruat?

XI.

Theodoret.
serm. 1. de
provid.

Amœnitatem hanc terræ multò facit amœniorem eius fer-
tilitas & frugifera beneficentia. Nam quia pecora nobis, pecori-
bus gramina seruiunt, natura eam herbescente viriditate elegan-
tissimè vestit; virorémque istum mira florum, pomorum, cerafo-
rum, aliorumque fructuum varietate aspergit, ut veluti Phrygio
opere distincta, aut picturato peristromate decorata videatur. Sic
nihil nobis in terra deest, dum illa liberaliter venusta, & pariter
venuste est liberalis: ut huic uni rerum natura partium propter

XII.

Plin. lib. 2.
cap. 63.

T

eximia

eximia merita cognomen indiderimus materna venerationis, Plinio teste. Omnia ad hanc concurrunt fertilitatem. Nam & aqua, quae pisces mortalibus suppeditant, terram reddunt irrigatione fecundam: & diuitias, ornatumque maximum largiuntur. Vnde etiam lapidum gemmarumque fulgor, & inter rapidorum cursum torrentium aurum arenas interfluens, nisi ex aquis? ut, in Tago, Pactolo, Hermo, hodieque Indiae nouae fluentis, atque ora Pisca-
ria, reperire est. Ibi etiam conchae, quae margaritas pariunt, & purpura fundunt: ibi vniones & lapilli totis censibus & patrimoniis aestimati. Nec ibi tantum opes, sed in ipsis terrae visceribus, intra asperas rupes & saxa, ferrum, aes, argentum, aurum, & omnis generis metalla, mineraliaque gignuntur. Vnde merito ille ait: *Habet argentum venarum suarum principia: & auro locus est, in quo conflatur. Ferrum de terra tollitur: & lapis solutus calore in aes versitur.* In siluis quoque non auium duntaxat concentus, dissonus aures mulcet, sed lepusculorum, ceruorum, aprorum, aliorumque animalium incredibilis varietas iuxta, & copia hominibus alendis & oblectandis est à Deo collocata. Atque ut nomine ab vno terra omnis discatur, apponam, quae Xenophon de terra Attica pronunciauit, cuius regionis scribit, talem esse naturam, qua maximam prouentuum vim suppeditare possit. *Anni tempora, ait, hic admodum esse mitia; fructus ipsi, qui proueniunt, restantur, Etenim, quae alibi ne pullulare quidem possent, hic fructus suos proferunt. Atque ut solum ipsum, ita etiam mare, quod regionem ambit, omnium rerum feracissimum est. Quia etiam, quaecunque bona dii, singulis anni temporibus suppeditant, ea bona hic & tempestiue admodum incipiunt, & tardissime deficiunt. Neque tantum potior est his, quae in annos singulos & florent, & senescunt: sed habet & hac regio perpetua quadam bona. Nam saxi natui perennis est, in ea copia, de quo sana pulcherrima, pulcherrima ara signa decorum maxime decora fiunt: quod quidem saxum complures & Graci, & Barbari desiderant. Præterea solum quoddam est, quod aratum non ferret fructum: at si fodiatur, multo plures alit, quam si frumenti ferax esset. Etenim diuino quodam munere haud dubie, sub eo est argentum.*

Iob. 28. j.

Xenophon.
lib. de ratio-
nib. reddituum.

XIII.

Atticam atque Athenas suas ita laudauit Xenophon. Nimis contracta laus est, quæ in vnum mundi angulum compingitur: